

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

จากสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและเทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งมีผลมาจากกระแสโลกาภิวัตน์ แม้จะทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้าขึ้นอย่างมากมาตาม แต่ก็ส่งผลกระทบต่อสถาบันสังคม คือ การพัฒนาสังคมแบบขาดทิศทาง ซึ่งนำไปสู่การทำลายโครงสร้างพื้นฐานที่ดีของวัฒนธรรมชุมชน ทำให้คนหันไปนิยมวัตถุก่อให้เกิดปัญหาสังคม และอาชญากรรมตามมาอีกมากมาย และผลจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีของยุคการสื่อสารแบบไร้พรมแดน ทำให้เกิดอาชญากรรมรูปแบบใหม่ๆ ซึ่งมีความสลับซับซ้อนหรือมีลักษณะเป็นองค์กร ซึ่งมีผลกระทบต่อความมั่นคงภายในและความสงบสุขของประชาชนเป็นอย่างยิ่ง

ประเทศที่มีอัตราการก่ออาชญากรรมสูงจะก่อให้เกิดความเสื่อมศรัทธาต่อรัฐบาลเพราะประชาชนไม่สามารถประกอบกิจการได้ตามปกติ ปัญหาอาชญากรรมจึงส่งผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมจิตวิทยา การที่สมาชิกในสังคมจะอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุขนั้น ย่อมต้องมีการกำหนดกฎเกณฑ์เพื่อให้ทุกคนถือปฏิบัติโดยทั่วกันและ ดำรงมีหน้าที่รักษากฎเกณฑ์ดังกล่าวเพื่อมิให้ผู้ใดละเมิด หากมีการละเมิดก็ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบกฎเกณฑ์นั้น ซึ่งการป้องกันอาชญากรรมในอดีตเป็นงานหลักที่สำคัญของตำรวจโดยตรง มีการใช้ยุทธวิธีตำรวจแบบจารีตประเพณี โดยการออกตรวจท้องที่ ดูป้าย ตั้งจุดตรวจ และระดมกำลังออกป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทุกรูปแบบแต่ไม่สามารถลดการเกิดอาชญากรรมลงได้ เพราะว่าการก่ออาชญากรรมได้มีการพัฒนารูปแบบของอาชญากรรมอยู่ตลอดเวลา ทำให้ตำรวจทำงานยากมากยิ่งขึ้น ซึ่งจากสภาพปัญหาอาชญากรรมที่เปลี่ยนแปลงไป ประกอบกับกำลังตำรวจมีไม่เพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่ และประชาชนยังมีความคิดว่าการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเป็นหน้าที่ของตำรวจฝ่ายเดียว จึงส่งผลให้การป้องกันอาชญากรรม ไม่สามารถลดลงถึงระดับที่ไม่กระทบต่อการดำเนินชีวิตอย่างเป็นปกติสุขของประชาชนได้

สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงกำหนดนโยบายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและควบคุมอาชญากรรม โดยใช้ยุทธศาสตร์ การป้องกันนำการปราบปราม ด้วยการพัฒนางานการข่าว งานชุมชน และมวลชนสัมพันธ์ แสวงหาความร่วมมือจากประชาชน โดยการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม ในรูปแบบของการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของตนเอง และการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมในรูปแบบต่างๆ เพราะประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ สภาพปัญหาและตัวบุคคลในพื้นที่ของตนเป็นอย่างดี

จากการวิเคราะห์สถานการณ์อาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธรตำบลสำโรงเหนือย้อนหลัง 3 ปี (2545-2547) พบว่า มีอัตราการเกิดอาชญากรรมอยู่ในเกณฑ์สูง โดยเฉพาะกลุ่มคดีอุกฉกรรจ์ และสะเทือนขวัญ ซึ่งได้แก่คดีฆ่าคนตายโดยเจตนา คดีปล้นทรัพย์และคดีชิงทรัพย์ สถิติการเกิดคดี ปี พ.ศ. 2547 มากกว่า ปี พ.ศ. 2546 จำนวน 5 คดี และมากกว่า ปี พ.ศ. 2545 จำนวน 19 คดี จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การป้องกันอาชญากรรมโดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ดำเนินการในรูปแบบต่างๆ ตามความเหมาะสมของสภาพปัญหาในแต่ละพื้นที่เป็นการขจัดปัญหาที่ถูกต้องและยั่งยืน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม ในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรตำบลสำโรงเหนือ ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติโดยส่วนรวม และเพื่อนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายในการป้องกันปัญหาอาชญากรรม เพื่อเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่สถานีตำรวจตำบลสำโรงเหนือ
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่สถานีตำรวจตำบลสำโรงเหนือ โดยจำแนกตามปัจจัยด้านบุคคลซึ่งได้แก่เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา อาชีพและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ปัจจัยด้านทัศนคติที่มีต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ ปัจจัยด้านความรู้เรื่องการป้องกันอาชญากรรมและปัจจัยด้านประสบการณ์เกี่ยวกับอาชญากรรม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการแสวงหาความร่วมมือของประชาชน เพื่อให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ
2. ผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ในการบริหารและพัฒนาสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในการป้องกันอาชญากรรม
3. เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจ และเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยในเรื่องดังกล่าวอย่างลึกซึ้งและกว้างขวางต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมของผู้อยู่อาศัยในชุมชน/หมู่บ้านในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรตำบลลำโรงเหนือ ซึ่งกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา เป็นประชาชนที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 4 เทศบาล/ตำบล 39 ชุมชน 17,497 ครัวเรือน ได้ตัวแทนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จำนวน 391 คน

นิยามศัพท์

อาชญากรรม หมายถึง การกระทำหรือละเว้นไม่กระทำโดยเจตนา มีลักษณะร้ายแรงเป็นอันตรายต่อสังคมโดยทั่วไป ทำให้เกิดผลเสียหายแก่ผู้ใดผู้หนึ่ง หรือกระทบต่อสังคมโดยรวมและมีกฎหมายกำหนดไว้ชัดเจนเป็นความผิดมีบทกำหนดโทษสำหรับความผิดนั้น

การป้องกันอาชญากรรม หมายถึง การกระทำใดที่เป็นการลดหรือยับยั้งอาชญากรรมมิให้เกิดหรือมิให้เกิดซ้ำอีก โดยการแสวงหามาตรการต่างๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการเพื่อขจัดปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเกิดอาชญากรรม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม ทั้งในทางปฏิบัติและการร่วมกันทางแนวความคิด การร่วมกันทางปฏิบัติ

ได้แก่ การปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ตำรวจ การให้ข่าว การบริจาค การจัดทำโครงการ และการร่วมกันจัดทำกิจกรรมใดๆ เพื่อป้องกันอาชญากรรม ส่วนการร่วมกันทางแนวความคิดได้แก่ การแสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำปรึกษาและการร่วมประชุมวางแผนเพื่อป้องกันอาชญากรรม โดยแยกการมีส่วนร่วมออกเป็น 2 ระดับ คือ การมีส่วนร่วมในระดับบุคคลและครอบครัว และการมีส่วนร่วมในระดับชุมชน

การมีส่วนร่วมในระดับบุคคลและครอบครัว หมายถึง การที่ประชาชนมีจิตสำนึกในการป้องกันอาชญากรรม ซึ่งเป็นพื้นฐานในการป้องกันเพื่อมิให้อาชญากรรมเกิดขึ้นกับตนเองและครอบครัว

การมีส่วนร่วมในระดับชุมชน หมายถึง การรวมตัวเป็นกลุ่ม หรือร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือการบริจาค เพื่อจัดทำกิจกรรมหรือโครงการใดๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันอาชญากรรมที่จะเกิดขึ้นในชุมชน

ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรม หมายถึง การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาชญากรรม และวิธีปฏิบัติในการป้องกันเพื่อลดหรือยับยั้งอาชญากรรมมิให้เกิดหรือเกิดซ้ำอีก เช่น รู้เท่าทันถึงวิธีการทำความผิดของคนร้ายเพื่อป้องกันมิให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม

ประสบการณ์เกี่ยวกับอาชญากรรม หมายถึง ประชาชนได้เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับการเป็นผู้ต้องหา เคยต้องโทษในคดีอาญา เป็นผู้กล่าวหา เป็นพยาน เป็นเบาะแสหรือรู้เห็นเหตุการณ์อาชญากรรม